

קח:

חלק פרק אחד עשר סנהדרין

תורה אור

1. לפיר בוז לעשותות שאנן נכון למעורר רגלי: איוב כ"ה
2. ויברך אלהים את נח ואת כל הדיקה ואת כל הבדקה אשר היא נבונה והעבר אלדים רוח על הארץ ויטבחו הימים
3. ויחלה את הקץ על העץ אשר הבין למורדכי והצח והתקף שפכה
4. ויהי לשבעת הימים וימי הגמול היו על הארץ: בראשית ו' ב
5. מכל הבדקה הטוהרה תחך לך שבעה שבעה איש ואשתו וכן הבדקה אשר לא טוהרה דוא נטתו איש ואשתו: בראשית ו' ב
6. עשה לך תבת עצי היבשה וקפתה אהך מבית ומצד ובפני: בראשית ו' ב
7. צורה תעשה להבך ואל אמה תכלנה במעמקה וסמח להבך כעמק תחתי תחתים שנים ושלשים תעשה: בראשית ו' ב
8. וישלח את הערב יבשת הימים מעל הארץ: בראשית ו' ב
9. והקבתי את בריתי אתך ובאת אל תבה אתך ובניך ואשתך ונשי בניך אתך: בראשית ו' ב
10. יצא מן תבה אתה ואשתך ובניך ונשי בניך אתך: בראשית ו' ב
11. וישלח את היונה מאתו לראות הקלו המים מעל פני האדמה: בראשית ו' ב
12. ותבא אליו היונה לעת ערב והנה עלה זית עף בפה וידע נח כי קלו המים מעל הארץ: בראשית ו' ב
13. שוא ודבר קנב הרחק ממני ראש ועשר אל תתן לי הטויפני לחם חקי: משלי כ"ג
14. כל תחיה כל הימים וכל העוף כל רומש על הארץ למשפחותיהם יצאו מן התבה: בראשית ו' ב
15. ואמר עם קני אנוע ויחזק ארבה ימים: איוב כ"ה
16. לדרך ממזר נאם ה' לארתי שב לימיני עד אשתי איבך חלם לרגלי: תהלים ק"א
17. מי העיר ממנוח צדק יקראוהו לרגלו יתן לפניו גוים ומלכים ירד יתן כעפר ירבו כקש נדף ישיעיהו כ"ב

א"כ לא נפנה דרך כרמים. נלומר לא נמור ולא נפנה את דרך הכרמים אלא כל שעה נלך בהם. כלומר א"כ לא נלך דרך כבושה ולא נחזור מסורינו אלא נלך ונקלקל השורה דרכים משובשים נקולים ונרקנים כעין שנילי כרמים: **לעספוס.** כמו עשמותו שישנין שאנן ומושבין מהשנות רעות: עליסה

שמה. אין אש שולט בה: **מנין עקבי רגליכם.** נשכנת ורע שלס יכול נמחות אחס. ל"א מנין עקבי רגליכם מן הרגל וילא ממש מים אס היה רוצה ולי אפסר ילכפות רגליכם בעשיות: **נשכנס ורע.** רומחין וענין היו. ענין ל"ג ופי' הוא: **חמס המלך שככה.** נחה ומתחו. ה"ג מים נחו מרומחין: **סדרי בראשית.** והיינו לשבעת הימים סדר שבעת ימי בראשית שיהי להם: **ומן קטן אחר ומן גדול.** כמחילה אמר לכן והיו ימינו מלה ועשרים שנה כשעבר ומן זה ולא שנו לטובה חזר וקבע להם ומן קטן: **איסוף לכהמה מי איס ליה.** נקבה אחת נשכנת לכמה זכרים ואין זו איסוף: **שלא נעבדה כהן עזירה.** שלא מוקפו אלא לכן זוגם: **מכלינה.** עץ הוא: **במורס ליה.** אפי' ראשמי אני אמור אנני נה. שס וחס ויפת: **רק.** רוקק ורע מפיו לפיה של נקבה: **לקס בעורו.** שלא ממנו כוש: **מאסו.** גבי עורב לא כמיב מלחו מכלן שדירסם כו' כלומר הגלה הוא

א"כ לא נפנה דרך כרמים דרש רבא מאי דכתיב ילפיד בוז לעשותות שאנן נכון למועדי רגל מלמד שהיה נח הצדיק מוכיח אותם ואמר להם דברים שהם קשים כלפידים והיו (בזוים) [מבויין] אותו אמרו לו זקן תיבה זו למה אמר להם הקב"ה מביא עליכם את המבול אמרו מבול של מה אם מבול של אש יש לנו דבר אחר ועליתה שמה ואם יש מים הוא מביא אם מן הארץ הוא מביא יש לנו עשיות של ברזל שאנו מחפין בהם את הארץ ואם מן השמים הוא מביא יש לנו דבר ועקב שמו ואמרי לה עקש שמו אמר להם הוא מביא מבין עקבי רגליכם שנאמר ינכון למועדי רגל תניא מימי המבול קשים שככתב ורע שנאמר נכון למועדי רגל אמר רב חסדא ברותחין קלקלו בעבירה וברותחין נידונו כתיב הכא וישבו המים וכתוב התם וחמת המלך שככה ויהי לשבעת הימים ומי המבול היו על הארץ כמה טובים של שבעת הימים אמר רב אלו ימי אבילות של מתושלח ללמדך שהספדן של צדיקים מעכבין את הפורענות לכא דבר אחר לשבעת ששינה עליהם הקב"ה סדר ממוערב ושוקעת במורה דבר אחר שקבע להם הקב"ה זמן גדול ואח"כ זמן קטן ד"א לשבעת הימים שהטעמים מעין העולם הבא כרי שידעו מה טובה מנעו מהן מכל הבהמה הטוהרה תחך את הבהמה כי נמנו מהן ומאותם שלא נעבדה בהם עבירה מנא ידע אמר רב חסדא שהעבירן לפני התיבה כל שהתיבה קולטתו בידוע שלא נעבדה בהם עבירה וכל שאין התיבה קולטתו בידוע שנעבדה בה עבירה רבי אבהו אמר מאותן הבאין מאיליהן עשה לך תיבת עצי גופר מאי גופר אמר רב אדא אמר ר' שילא זו מבלגיה ואמרי לה גולמיש צוהר תעשה לתיבה א"ר יוחנן אמר לו הקב"ה לנה קבע בה אבנים טובות ומרגליות כדי שיהיו מאירות לכם כצהרים ואל אמה תכלנה מלמעלה דבהכי [הוא] דקיימא תחתיים שנים ושלשים תעשה תנא תחתיים לובל אמצעיים לבהמה עליונים לאדם וישלח את העורב אמר ר"ל תשובה ניצחת השיבו עורב לנה אמר לו רבך שונאני ואתה שנאתני רבך שונאני מן הטוהרין שבעה מן הטמאים שנים ואתה שנאתני מניח ממין שבעה ושולח ממין שנים אם פוגע כי שר חמה או שר צנה לא נמצא עולם חסר בריה אחת או שמא לאשתי אתה צדך אמר לו רשע במותר לי נאסר לי בנאסר לי לא כ"ש ומנלן דנאסרו דכתיב ו"באת אל התיבה אתה ובניך ואשתך ונשי בניך אתך וכתוב ו"צא מן התיבה אתה ואשתך ובניך ונשי בניך אתך וא"ר יוחנן מיכן אמרו שנאסרו בתשמיש המטה א"ר שלשה שמשו בתיבה וכולם לקו כלב ועורב וחם וכל נקשר עורב רק חם לקה בעורו וישלח את היונה מאתו לראות הקלו המים א"ר רמיה מכאן שדירתן של עופות טוהרים עם הצדיקים והנה עלה זית טרף בפי' א"ר אלעזר אמרה יונה לפני הקב"ה רבש"ע יהיו מוונותי מרורים כוית ומסורים בידך ואל יהיו מתוקים כדבש ומסורים כיד בשר ודם מאי משמע דהאי טרף לישנא דמוזני הוא דכתיב הרמרפני לחם חוקי למשפחותיהם יצאו מן התיבה א"ר יוחנן למשפחותם ולא הם אמר רב חנא בר חיננא אמר ליה אליעזר לשם רבא כתיב למשפחותיהם יצאו מן התיבה אתון היכן היתון א"ל צער גדול היה לנו כתיבה בריה שדרכה להאכילה כיום האכלנוה כיום שדרכה להאכילה בלילה האכלנוה בלילה האי זקתא לא הוה דע אבא מה אכלה יומא חד הוה יתיב וקא פאלי רמונא נפל תולעתא מינה אכלה מיכן ואילך הוה נביל לה חירא כי מתלע אכלה אריא אישתא זינתה דאמר רב לא כציר משיחא ולא טפי מתריסר זינא אישתא אורשינה אשכחינה אבא דגני בספנא דתיבותא א"ל לא בעית מוזני א"ל הויתך רהות טרידא אמינא לא אצערך א"ל יהא רעוא דלא תמות שנאמר וואומר עם קני אנוע וכחול ארבה ימים אמר רב חנה בר לואי אמר שם רבא לאליעזר כי אתו עליכו מלכי מורח ומערב אתון היכי עבדיתו אמר ליה אייתי הקב"ה לאברהם ואותביה מימיניה והוה שדינן עפרא והוה חרבי גילי והוה גירי שנאמר מוזמור לדוד נאם ה' לאדוני שב לימיני עד אשתי איבך הדום לרגליך וכתוב ימי העיר ממזרח צדק יקראוהו לרגלו יתן לפניו גוים ומלכים ירד יתן כעפר ירבו כקש נדף קשתו ינחום איש גם זו הוה רגיל דכל דהוה סלקא ליה אמר גם זו לטובה יומא חד בעו [ישראל] לשדורי דורון לקיסר אמרי בהרי מאן

הגהות הב"ב

(א) רש"י ד"ה לנס רבא נבילי רב וי"ש לנל דף טו פ"ב:

מוסף רש"י

הבאין מאיליהן. וכל אותן שכלי אל תבינה מחליטין כלו ויבין סמך, אותן שכלי שבעה שבעה ידע סגן טוהרין וסגלי שנים שנים סגן טמאין טרף ונחיים סמו ש"י"ש טרף בפי' מאחר פיה, וקשה סיהא זית טרף שלה הייתי מין וסודיו י"י"י בשר ודם. נח. נח. דכל דהוה סלקא ליה. כל המאורע לו פליגי רבס. ומתוך כאן.